

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ต่อคุณสมบัติและภาพลักษณ์ของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในการเป็นผู้นำทางการเมือง เป็นการศึกษาว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีคุณสมบัติและภาพลักษณ์ต่อการเป็นผู้นำทางการเมืองอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาผู้นำทางการเมือง พัฒนาผู้นำชุมชน และเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นทางการเมืองให้มากขึ้น โดยเป็น การศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ตามขั้นตอนรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ต่อคุณสมบัติและภาพลักษณ์ของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในการเป็นผู้นำทางการเมือง เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทาง การเมืองเป็นกรอบความคิดในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนั้น

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเทศบาลตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย คือมีทั้งหมด 12 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 ร้องสัก , หมู่ที่ 2 บ้านปากกล้วย , หมู่ที่ 3 บ้านสันนาเม็ง , หมู่ที่ 4 บ้านสันหลวง , หมู่ ที่ 5 บ้านหลักปัน หมู่ที่ 6 บ้านแม่กว้ง หมู่ที่ 7 บ้านคอกหมูป่า , หมู่ที่ 8 บ้านร้องบอน, หมู่ที่ 9 บ้านหลักชัย , หมู่ที่ 10 บ้านคุรุสภา , หมู่ที่ 11 บ้านแม่กว้งใต้ และหมู่ที่ 12 เจ ซี การ์เด็นท์ วิล โดยวิธีการคัดเลือก คัดเลือกจากผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือใกล้ชิดกับการเมือง ซึ่ง ประกอบด้วย

1. นายกเทศมนตรีตำบลสันนาเม็ง	จำนวน 1 ราย
2. รองนายกเทศมนตรีตำบลสันนาเม็ง	จำนวน 2 ราย
3. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสันนาเม็ง	จำนวน 2 เขตๆละ 3 ราย จำนวน 6 ราย
4. ข้าราชการสายงานบริหารเทศบาลตำบลสันนาเม็ง (ระดับ 4 ขึ้นไป)	จำนวน 10 ราย
5. กำนันตำบลสันนาเม็ง	จำนวน 1 ราย
6. ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน 7 ราย

7. ตัวแทนกลุ่มสตรีแม่บ้าน จำนวน 2 ราย

- ประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน
- รองประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน

8. ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 2 ราย

- ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ
- รองประธานกลุ่มผู้สูงอายุ

รวมทั้งสิ้น 31 ราย

สำหรับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีความสำคัญต่อการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษามองว่าบุคคลดังกล่าว เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ซึ่งผู้นำชุมชนที่ได้เลือกมานั้นเป็นทั้งผู้นำที่มาจาก การเลือกตั้งและการแต่งตั้ง บุคคลดังกล่าวสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ดี เพราะ ผู้นำชุมชนมีอำนาจในการชี้แนะ เพื่อให้ประชาชนยอมรับ และรับฟังความคิดเห็นของผู้นำชุมชนมากกว่า และในส่วนของกลุ่มข้าราชการสายงานบริหารเทศบาลตำบลสันนาเม็ง (ระดับ 4 ขึ้นไป) นั้น ด้านผู้ศึกษามองว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีคุณวุฒิ วิทยุ มี ความใกล้ชิดกับการเมือง และเป็นบุคคลที่ให้ความสนใจทางการเมืองมากกว่าประชาชนทั่วไป เพื่อให้การศึกษามีความชัดเจน ผู้ศึกษาจึงเลือกกลุ่มผู้นำชุมชนเป็นชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสันนาเม็งมีทั้งหมด จำนวน 2 เขตๆ ละ 3 รายนั้น รวมเป็น 6 ราย โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือเลือกโดยวิธีจับฉลาก เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลสันนาเม็ง ที่มีทั้ง 12 หมู่บ้าน แต่ 1 ราย คือ กำนันตำบลสันนาเม็งที่เหลืออีก 11 ราย เป็นผู้ใหญ่บ้าน จึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากเช่นเดียวกับสมาชิกสภาเทศบาล เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนไม่มาก สำหรับข้าราชการสายงานบริหารเทศบาลตำบลสันนาเม็ง (ระดับ 4 ขึ้นไป) สุ่มตัวอย่างมาจำนวน 10 รายนั้น เลือกจากหัวหน้ากอง/ผู้อำนวยการกอง จำนวน 1 ราย และข้าราชการระดับรองลงมาอีก 1 ราย ซึ่งเทศบาลตำบลสันนาเม็งมีทั้งหมด 5 กอง เพราะฉะนั้นจึงเลือกมาเพียงกองละ 2 ราย รวม 10 ราย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ด้วยวิธีการระบุตัวบุคคล ซึ่งเหตุผลในการระบุตัวบุคคลเนื่องจากการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก และคำถามเป็นคำถามเชิงคุณค่า ที่ต้องการเลือกสรรผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการตอบคำถามและมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับงานศึกษาขึ้นนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนให้มากที่สุด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยตรงจากกลุ่มผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และใช้การสังเกต ดูจากสีหน้า ท่าทางและปฏิกิริยาต่อคำถาม และการตอบแบบสัมภาษณ์จากผู้นำชุมชน ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลสันนาเม็ง รองนายกเทศมนตรีตำบลสันนาเม็ง และข้าราชการสายงานบริหาร (ตั้งแต่ระดับ 4 ขึ้นไป) กลุ่มกำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนกลุ่มสตรีแม่บ้าน และตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ อยู่ในพื้นที่ที่เทศบาลตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งผู้ศึกษามีประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของท่านต่อคุณสมบัติ (อาทิ เช่น ความเป็นผู้นำ,ความรู้,ความน่าเชื่อถือ, การตัดสินใจ, ฯลฯ) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในการเป็นผู้นำทางการเมือง
2. ความคิดเห็นของท่านต่อภาพลักษณ์ (อาทิ เช่น รูปร่าง,พฤติกรรม ฯลฯ) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในการเป็นผู้นำทางการเมือง
3. ความคิดเห็นของท่านต่อบทบาทปฏิสัมพันธ์ (การสื่อสารทางการเมือง) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในการเป็นผู้นำทางการเมือง
4. ความคิดเห็นของท่านวาทะของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ว่า “คุณยิ่งลักษณ์เป็นโคลนนิ่งของผม” นั้น เป็นการสร้างความศรัทธาและเชื่อมั่นในตัวของพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งที่ผ่านมาอย่างไร
5. ความคิดเห็นของท่านในประเด็นที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดำโจรได้ทำให้ภาคใต้ร้อนเป็นไฟนั้นว่า “อ้ายโจรกระจอก” เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่สงบและความไม่มั่นคงหรือไม่ เพราะเหตุใด
6. ความคิดเห็นของท่านต่อวาทะของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ว่า “การตลาด นำการเมือง” นั้น เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการยอมรับของต่างชาติมากขึ้น เพื่อที่จะเป็นบุคคลที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ หรือไม่อย่างไร
7. ความคิดเห็นของท่านจากเหตุการณ์การชุมนุมที่ผ่านมาซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มีการโฟนอินถึงพี่น้องเสื้อแดง และบอกว่า “พาผมกลับบ้านด้วย ผมอยากกลับบ้านแล้ว” เป็นแรงกระตุ้นและแรงผลักดันให้เกิดการเมืองที่ร้อนแรงในสังคมไทย หรือไม่ อย่างไร
8. ความคิดเห็นของท่านต่อคำพูดของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ว่า “ผมเป็นศัตรูกับพวกโกงชาติและโจรสวแทนนั้น” สร้างแรงกระตุ้นให้เกิดความศรัทธาในตัวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หรือไม่ อย่างไร

9. ความคิดเห็นของท่าน วลีของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงการเลือกตั้งในสมัยเป็นพรรคไทยรักไทย ที่ว่า “จังหวัดไหนเลือก ไทยรักไทย คูแลก่อน” เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พรรคไทยรักไทยได้รับความนิยมจากประชาชนให้เป็นรัฐบาลพรรคเด่นพรรคเดียวในทางการเมือง ได้หรือไม่อย่างไร

10. ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับอนาคตของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ว่าจะมีโอกาสกลับเข้าสู่การเมือง และจะมีโอกาสได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรี หรือไม่ เพราะอะไร

11. ในความคิดเห็นของท่าน การสื่อสารทางการเมือง มีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในการเป็นผู้นำทางการเมืองหรือไม่ เพราะอะไร

ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยผู้ศึกษาได้ใช้ประเด็นคำถามเดียวกันในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพื่อที่จะได้มีเนื้อหาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังทำให้สามารถควบคุมการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่างให้อยู่ในกรอบที่ผู้ศึกษาต้องการและเพื่อให้ได้รับคำตอบครบถ้วนในประเด็นที่ต้องการอีกด้วย

3.3 แหล่งข้อมูลในการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการเก็บข้อมูลศึกษาไว้ 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาจากเอกสาร (Document Study) เป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เอกสารต่างๆ จากทางราชการและรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ประสพการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์เหตุการณ์ที่ผ่านมา กับปัจจุบัน

2. การศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field research) เป็นการศึกษาโดยวิธีการรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลจากภาคสนามในพื้นที่ของเทศบาลตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มเป้าหมายจากการใช้แบบสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจากกรอบประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยได้ตั้งขึ้นมาและการเข้าไปสังเกตโดยตรง(Direct Observation) แล้วนำมาวิเคราะห์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในกระบวนการศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเป็นหนึ่งในการศึกษาวิจัย มีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป โดยการใช้การวิเคราะห์แบบสังเคราะห์ แบบอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการวิเคราะห์แบบจำแนกข้อมูล (Typogical Analysis) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งจากการบันทึกเสียงและที่ได้จากการจดบันทึกมาประมวลผล โดยเริ่มจากการถอดบทสัมภาษณ์จากการบันทึกเสียง ของผู้ให้การสัมภาษณ์ทั้ง 31 รายให้ออกมาเป็นภาษาเขียนในเบื้องต้น สรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์โดยแยกออกตามข้อคำถามผู้ศึกษาได้กำหนดเอาไว้ ทั้งหมด 11 ข้อ จากนั้นจึงทำการรวบรวมประเด็นสำคัญในภาพรวมของผู้ให้การสัมภาษณ์ทั้ง 31 ราย มาวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารประกอบต่างๆ รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง และทฤษฎีต่างๆ มาเป็นกรอบความคิดในการวิเคราะห์ประมวลผลด้วยการพรรณนา เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีความถูกต้องและชัดเจนมากที่สุดและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่างๆ ของการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้